

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Voor vroege opsporing van kanker

Uw uitnodiging voor het **bevolkingsonderzoek** **borstkanker**

Waarom dit bevolkingsonderzoek?

Eén op de zeven vrouwen in Nederland krijgt borstkanker. Borstkanker komt het meest voor bij vrouwen tussen de 50 en 75 jaar. Daarom nodigen we u uit voor dit bevolkingsonderzoek.

Het bevolkingsonderzoek is bedoeld om borstkanker zo vroeg mogelijk te ontdekken. Hoe eerder borstkanker wordt ontdekt, hoe groter de kans op een succesvolle behandeling. Ook is dan vaak een minder ingrijpende behandeling nodig.

U beslist zelf of u meedoet. Als u meedoet, maken we röntgenfoto's van uw borsten. Zo kunnen we zien of u misschien borstkanker heeft, voordat u er zelf iets van merkt.

Waarom deze folder?

In deze folder vindt u informatie over het bevolkingsonderzoek borstkanker. Met deze informatie kunt u kiezen of u wel of niet meedoet. Op de website www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl kunt u nog meer informatie vinden.

Wat is borstkanker?

Borstkanker is een kwaadaardig gezwel in de borst. Borstkanker kan langzaam, maar ook snel groeien. Soms kan het gezwel uitzaaien naar andere delen van het lichaam.

Hoe gaat het onderzoek?

We maken röntgenfoto's van uw borsten.

Op pagina 4 en 5 leest u stap voor stap hoe het onderzoek gaat.

Of bekijk het filmpje op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/borstonderzoek.

Goed om te weten

- In de meeste onderzoekscentra is geen wc.
- Trek bovenkleding aan die u makkelijk uit kunt trekken.
U kunt een omslagdoek meenemen voor het wachten in de kleedruimte.
- In het onderzoekscentrum werken vrouwen en mannen.
U kunt vragen om een vrouw.
- Gebruik geen zalf, poeder of lotion op uw bovenlichaam.
U mag wel deodorant gebruiken.
- Gebruikt u zinkzalf op uw borsten? Stop daar drie weken voor het onderzoek mee.
- Uw borsten kunnen na het onderzoek nog een paar dagen gevoelig zijn.

Neem mee naar het onderzoek:

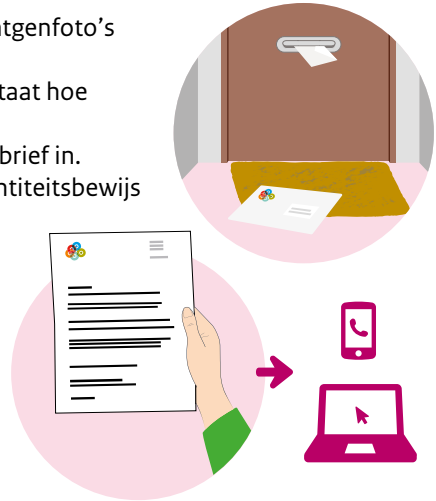
- De brief die u bij deze folder heeft gekregen. Gooi de brief dus niet weg.
Vul alvast de vragen op de achterkant van de brief in.
- Uw identiteitsbewijs, zoals paspoort of rijbewijs.

Het onderzoek in 5 stappen

1 Afspraak maken

U heeft een uitnodiging gekregen om röntgenfoto's van uw borsten te laten maken.

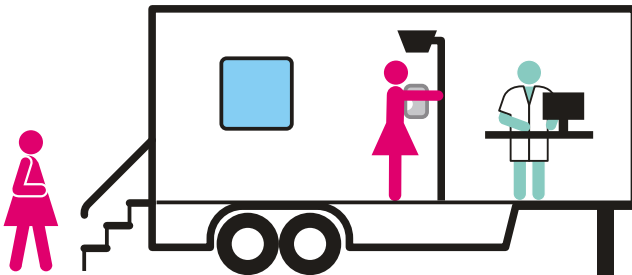
- U maakt zelf een afspraak. In de brief staat hoe u dit kunt doen.
- Vul de vragen op de achterkant van de brief in.
- **Neem de brief mee.** Neem ook uw identiteitsbewijs mee, zoals paspoort of rijbewijs.

2 Het onderzoekscentrum

Het onderzoek gebeurt in een onderzoekscentrum. Een medewerker controleert eerst uw gegevens.

De afspraak duurt ongeveer 20 minuten.

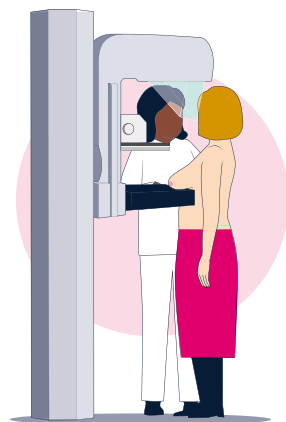

3 Röntgenfoto's

Bent u aan de beurt? Dan doet u in een kleedhokje uw bovenkleding uit. Daarna vertellen we u wat er gaat gebeuren.

We maken twee röntgenfoto's van elke borst. Voor elke foto drukken we uw borst een paar seconden tussen twee platen. Dat is nodig om een goede foto te maken, met zo min mogelijk straling.

De druk kan vervelend voelen, maar is niet schadelijk voor uw borsten. U kunt het tegen de medewerker zeggen als het voor u niet meer prettig is. Samen zorgen we ervoor dat het onderzoek zo goed mogelijk verloopt.

4 Zijn alle foto's gelukt?

Na het onderzoek kleedt u zich weer aan en gaat u zitten in de wachruimte. De medewerker kijkt of de foto's van goede kwaliteit zijn. Als dat zo is, bent u klaar. Is dat niet zo? Dan maakt de medewerker een of meer foto's extra.

De röntgenfoto's van uw borsten gaan naar twee artsen. Zij bekijken uw foto's. Meer informatie hierover staat op pagina 10.

5 De uitslag

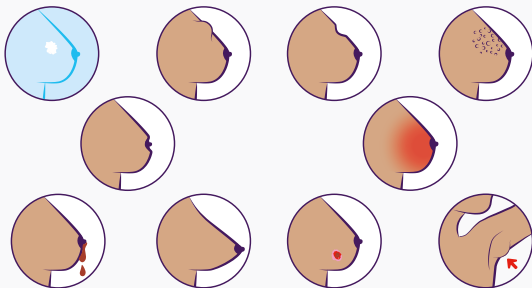
Binnen 10 werkdagen sturen wij een brief met de uitslag. Heeft u het onderzoek op dezelfde dag als andere mensen in uw buurt? Het kan gebeuren dat u de brief met uitslag niet allemaal op dezelfde dag ontvangt. Dat zegt niets over de uitslag. Daar hoeft u zich dus niet ongerust over te maken.

Wat moet ik doen bij klachten of veranderingen aan een borst?

Ziet of voelt u een verandering aan uw borsten of oksel? Of heeft u een klacht aan uw borsten? Wacht niet op het onderzoek maar bel direct uw huisarts!

Ziet of voelt u een van de onderstaande klachten of veranderingen? Doe dan niet mee aan het bevolkingsonderzoek borstkanker, maar maak meteen een afspraak met uw huisarts. Krijgt u klachten na deelname aan het bevolkingsonderzoek, ga ook dan altijd naar de huisarts.

- U voelt een knobbeltje, zwelling of verharding in uw borst.
- U ziet of voelt een bult op uw borst.
- U heeft deukjes of kuiltjes in uw borst.
- De huid van uw borst heeft putjes en ziet eruit als een sinaasappelschil.
- U ziet roodheid, schilfering of intrekking van een tepel.
- Er komt bloed of vocht uit een tepel.
- De vorm of grootte van uw borst verandert.
- Uw borst voelt anders aan dan normaal.
- U heeft een wondje aan uw borst dat slecht geneest.
- U voelt een zwelling in uw oksel.

“Ik ben op dit moment onder behandeling/controle voor borstkanker, wat nu?”

U kunt niet meedoen aan het bevolkingsonderzoek borstkanker. U kunt zich voor deze ronde afmelden op Mijn Bevolkingsonderzoek via www.bevolkingsonderzoeknederland.nl met uw DigiD. Bellen of mailen met Bevolkingsonderzoek Nederland kan natuurlijk ook. De contactgegevens vindt u in de uitnodigingsbrief.

“Ik heb borstprothesen, kan ik meedoen?”

Ja, u kunt meedoen. Er wordt tijdens het onderzoek rekening gehouden met uw prothesen. Uw borst wordt tijdens het maken van borstfoto's tussen twee platen gedrukt. Volgens plastisch chirurgen is de kans heel klein dat prothesen kapot gaan door de druk. Er is volgens hen daarom geen bezwaar om mee te doen aan het onderzoek.

Lees meer over wel of niet meedoen op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl.

“Wanneer kan ik beter niet meedoen?”

Soms is het minder zinvol voor u om mee te doen aan het bevolkingsonderzoek. Of is een andere controle beter voor u. Bijvoorbeeld als u heel erg ziek bent en niet meer beter kunt worden. Bespreek met uw huisarts wat u het beste kunt doen. Overleg ook met uw huisarts als u misschien meer risico heeft op borstkanker door een erfelijke aanleg of door borst- of eierstokkanker in uw familie.

Het bevolkingsonderzoek is gratis

Meedoen aan het bevolkingsonderzoek is gratis voor u. De overheid betaalt het bevolkingsonderzoek. Het kan zijn dat er vervolgonderzoek in het ziekenhuis nodig is. Dit vervolgonderzoek hoort niet bij het bevolkingsonderzoek. De kosten hiervan vallen onder uw zorgverzekering. Het kan zijn dat u de kosten of een deel ervan zelf moet betalen. Dit hangt af van hoe hoog uw eigen risico is en hoeveel u hiervan heeft gebruikt. Heeft u hier vragen over? Neem dan contact op met uw zorgverzekeraar.

Waarom maken we röntgenfoto's?

Met röntgenfoto's kunnen we het weefsel in uw borsten bekijken. Zo kunnen we afwijkingen ontdekken die misschien borstkanker zijn. Röntgenfoto's zijn nog steeds de beste manier om borstkanker te ontdekken.

Hoe eerder we borstkanker ontdekken, hoe groter de kans op een succesvolle behandeling tegen borstkanker.

We gebruiken zo min mogelijk straling bij elke foto

Het maken van röntgenfoto's geeft straling. In het dagelijks leven krijgt u ook straling. Van elke borst nemen we twee röntgenfoto's. We gebruiken zo weinig mogelijk straling. Straling kan kanker veroorzaken, maar dat risico is bij deze hoeveelheid heel erg klein.

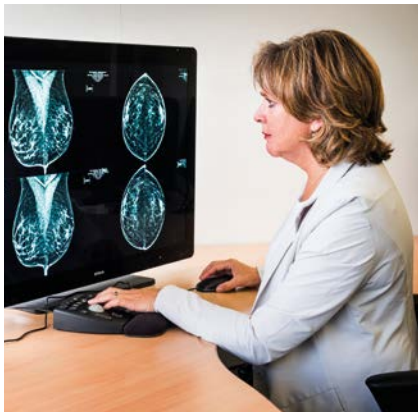

Beoordelen van röntgenfoto's

Twee artsen bekijken de röntgenfoto's. Dit zijn specialisten die zoeken naar afwijkingen op de foto's. Ze kijken ieder apart naar de foto's. Als ze een verschillende uitslag geven, worden de foto's opnieuw bekeken.

Nevenbevindingen

De artsen zoeken op de foto's naar tekens van borstkanker. Soms vinden ze iets anders, dat heet een nevenbevinding. Een nevenbevinding is dus iets dat toevallig gezien wordt. Als het nodig is, geven de artsen dit door aan uw huisarts. De huisarts belt u daar dan over. Meer informatie vindt u op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl.

Het onderzoek is vooral nuttig als u iedere keer meedoet

Heeft u eerder meegedaan met het bevolkingsonderzoek? Dan vergelijken de radiologen de nieuwe foto's met de foto's van uw vorige onderzoek. Zo kunnen ze zien of er verschillen zijn. Dat kan helpen om afwijkingen vroeg te ontdekken.

Een röntgenfoto van uw borst heet 'mammogram'. 'Mamma' is het Latijnse woord voor borst.

U beslist zelf of u meedoet

Net als ieder medisch onderzoek heeft het bevolkingsonderzoek voordelen en nadelen. Voor de totale doelgroep zijn de voordelen groter dan de nadelen. Voor u persoonlijk kan dit anders zijn. U beslist zelf of u meedoet.

Borstkanker kan eerder ontdekt en eerder behandeld worden

Met het bevolkingsonderzoek borstkanker kunnen we eerder ontdekken of iemand borstkanker heeft. Bij vroeg ontdekken is de kans groter dat de behandeling succes heeft. Ook is vaak een minder ingrijpende behandeling nodig. Mensen die regelmatig meedoen aan het bevolkingsonderzoek hebben een kleinere kans om te overlijden aan borstkanker dan mensen die niet meedoen.

U kunt zich ongerust maken

Het kan gebeuren dat u wordt doorverwezen naar het ziekenhuis. Bijvoorbeeld omdat er een afwijking gevonden is op een van de röntgenfoto's. Of omdat de foto's niet genoeg informatie geven. Dat hoeft nog niet te betekenen dat u borstkanker heeft.

Overbehandeling van kanker komt voor

Bijna altijd behandelen artsen borstkanker. Soms groeit een tumor zo langzaam dat iemand er tijdens zijn leven geen last van zou hebben. Een behandeling was dan eigenlijk niet nodig. Dit gebeurt bij ongeveer 1 op de 10 personen met borstkanker. We kunnen niet zeggen bij wie behandeling niet nodig was. U beslist samen met uw arts of u een behandeling wilt en hoe dat gebeurt.

Het bevolkingsonderzoek biedt geen volledige zekerheid

Er is altijd een kans dat borstkanker niet wordt ontdekt bij het bevolkingsonderzoek. Daarom is het belangrijk om naar uw huisarts te gaan als u klachten aan uw borsten krijgt. Meer informatie over de voordelen en nadelen vindt u op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl.

Wilt u niet meedoen aan het bevolkingsonderzoek?

Als u niet meedoet, wilt u zich dan afmelden? Afmelden doet u met uw DigiD op Mijn Bevolkingsonderzoek. De website is www.bevolkingsonderzoeknederland.nl. U kunt ook bellen of mailen. Het telefoonnummer en e-mailadres staan in de brief bij deze folder.

Wat kan de uitslag zijn?

Na het onderzoek sturen wij u binnen 10 werkdagen een brief met de uitslag. U kunt 1 van de volgende 3 uitslagen krijgen:

1. Geen afwijking gevonden

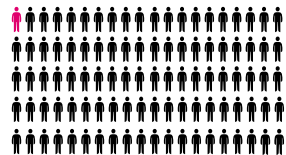
Er zijn op de foto's geen aanwijzingen gevonden voor borstkanker. U kunt over 2 jaar weer meedoen aan het bevolkingsonderzoek. Krijgt u klachten aan uw borsten? Neem dan contact op met uw huisarts.

98 van de 100 deelnemers
krijgen deze uitslag

2. Niet genoeg informatie

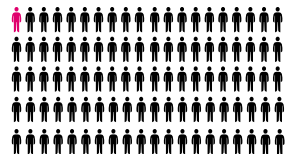
De foto's geven niet genoeg informatie. Er is verder onderzoek nodig in het ziekenhuis. Dat kan bijvoorbeeld een extra foto of een echografie zijn. In de meeste gevallen is er niets aan de hand.

1 van de 100 deelnemers
krijgt deze uitslag

3. Een afwijking gezien

Er is op de foto's een afwijking gezien die borstkanker kan zijn. Er is verder onderzoek nodig in het ziekenhuis. Dat kan een röntgenfoto of een echografie zijn. Vaak wordt ook een klein stukje weefsel uit de borst gehaald. Dat hoeft nog niet te betekenen dat u borstkanker heeft.

1 van de 100 deelnemers
krijgt deze uitslag

Uw gegevens

Om het bevolkingsonderzoek uit te voeren, moeten we uw gegevens verwerken. Wij houden ons daarbij aan de wet op de privacy. We hebben uw naam, adres en geboortedatum van de gemeente gekregen om u te kunnen uitnodigen. We verwerken deze informatie ook voor het onderzoek en de uitslag. In het privacyreglement staat wat er met uw gegevens gebeurt. Kijk voor meer informatie over privacy en het privacyreglement op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/privacy.

De resultaten uit uw onderzoek kunnen helpen het bevolkingsonderzoek te verbeteren. De resultaten van alle deelnemers bij elkaar geven veel informatie. We wisselen daarom ook gegevens uit met onderzoeks- en zorginstellingen. Bij wetenschappelijk onderzoek zorgen we ervoor dat de onderzoeker niet weet van wie de gegevens zijn.

We kunnen contact opnemen met uw huisarts

Is er verder onderzoek nodig omdat de röntgenfoto's van uw borsten niet genoeg informatie geven? Of omdat we een afwijking hebben gevonden op een van de foto's? Dan nemen we contact op met uw huisarts. De huisarts zorgt voor een verwijzing naar het ziekenhuis.

U kunt bezwaar maken

Wilt u niet dat uw gegevens na het uitvoeren van het bevolkingsonderzoek worden gebruikt voor kwaliteitsonderzoek of wetenschappelijk onderzoek? Maak dan bezwaar via Bevolkingsonderzoek Nederland. Het is belangrijk om dit te doen vóór u meedoet aan het bevolkingsonderzoek. De contactgegevens staan in de brief bij deze folder. Kijk voor meer informatie over bezwaar maken op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/bezwaar.

Meer informatie

Meer informatie over borstkanker, het onderzoek en de voordelen en nadelen vindt u op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl.

Bevolkingsonderzoek Nederland voert het onderzoek uit in opdracht van de overheid. Heeft u vragen, tips, klachten of een compliment over het onderzoek? Neem dan contact op met Bevolkingsonderzoek Nederland. Het telefoonnummer en e-mailadres staan op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl en in de uitnodigingsbrief.

“Ik doe niet mee aan het bevolkingsonderzoek, want je krijgt geen volledige zekerheid. En ook kan er tussen twee onderzoeken in iets ontstaan.”

“Ik doe mee aan het onderzoek, want het is voor mij een soort ondersteuning in de zorg voor je lichaam. Je controleert regelmatig zelf of je wat ziet of voelt, maar het onderzoek **geeft meer zekerheid** of er wel of niet wat aan de hand is.”

bevolkingsonderzoek

Een bevolkingsonderzoek is een gratis medisch onderzoek om een ziekte vroeg op te sporen. De overheid biedt 3 bevolkingsonderzoeken naar kanker aan. Het gaat om de bevolkingsonderzoeken baarmoederhalskanker, borstkanker en darmkanker. Deze ziekten zijn vroeg op te sporen, nog voordat klachten ontstaan.

Aan de inhoud van deze folder is veel aandacht besteed. U kunt er geen rechten aan ontlenen.

Informatie in andere talen

U kunt deze informatie lezen in het Engels / Turks / Arabisch / Oekraïens / Russisch op:

This information is available in English at:

Bu bilgiyi Türkçe olarak şu internet sitesinde okuyabilirsiniz:

يمكنكم قراءة هذه المعلومات باللغة العربية على الموقع:

Ви можете прочитати цю інформацію українською на веб-сайті:

Вы можете прочитать эту информацию на русском языке на веб-сайте:

www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl/vertalingen

Deze folder is tot stand gekomen in samenwerking met huisartsen (NHG), radiologen (NVvR), screeningsexperts (LRCB), KWF Kankerbestrijding, Pharos en Bevolkingsonderzoek Nederland.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

www.rivm.nl

januari 2024

De zorg voor morgen
begint vandaag